

"Advanced Computer Information Technologies" АСІТ'2020 – Deggendorf, 16-18 September.

3. Швець В. (2021). Оцінювання земельних активів України банками Російської імперії на початку ХХ століття / Вісник Центральноукраїнського національного технічного університету. Серія економічна. Вип. 6 (39). Кропивницьк: Вісник.

4. Швець В., Гапон Н. «Економічний аналіз оцінки земельних активів в Україні»/ Наукові перспективи № 5 (11) 2023 - Київ.

5. Земельний кодекс України №2768-III від 25 жовтня 2001 року. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>

6. Постанова КМ України "Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії росії " № 326 від 20.03.2022 р. URL: <https://search.app/UwDge8BLMGR9Nq7>

УДК 336.66

О.В. Горох, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

О.О. Котельнікова, здоб. ОС «магістр» (ДБТУ, Харків)

ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ ВІД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Одним із видів грошових надходжень підприємств є дохід від інвестиційної діяльності. Під час активних бойових дій на території країни ризиковість інвестицій збільшується ще й за рахунок військового ризику, який поки що ніяк не страхується в Україні. Інвестування дуже важливе для підтримання економіки під час війни та її відновлення й розвиток в післявоєнний час.

Багато іноземних інвесторів вже зараз готові вкладати гроші в проекти з відновлення України. Це стверджують і такі дослідники, як: П. Віблій та А. Блавт [1], О. Гук, Г. Мохонько та Л. Шендерівська [2].

«УкрІнвестКлуб», найбільший в Україні майданчик роздрібних інвесторів, у квітні 2022 року провів опитування. 44% опитаних зазначили, що їх фінансовий стан після війни погіршився. Така ситуація зумовлена закриттям багатьох проектів та зменшенням вільних коштів, які можна було б інвестувати. Лише 33% учасників опитування готові продовжувати вкладати кошти в українські проекти, які розвиваються зараз. 67% опитаних інвесторів або бояться кудись вкладати кошти, або не мають зараз вільних коштів. Також у роздрібних інвесторів запитали: в які індустрії вони готові вкладати кошти. Лідерами опитування стали агросектор (56%) та будівництво (50%) [3].

На даний момент в Україні є два основних негативних фактори, які перешкоджають залученню іноземних інвестицій. Першим фактором, який фіксується вже тривалий час, є відсутність захисту та гарантій іноземних інвестицій з боку держави. В Україні відсутні відповідні закони, які б регулювати діяльність іноземних інвесторів. Також недосконалі судова та

банківська системи додають ризиковості інвестиціям. Процвітаюча корупція в країні теж відіграє велику роль. До того ж зараз з'явилися воєнні ризики, які поки ніяк не страхуються. Другим фактором є агресія з боку росії, яка негативно впливає на всю економіку України. Активні бойові дії, вимушене переселення людей, пошкоджені інфраструктура та логістика, закриття повітряних кордонів та портів. Усе це впливає на проекти, адже може призвести до їх закриття чи замороження [4,5].

Але є і позитивні моменти. Починаючи з 2017 року, коли Україна ввела безвіз, активно почала просуватися зовнішня політика держави. Розвитку ще сприяли угода про асоціацію з ЄС, інтеграційний курс на НАТО, отримання статусу кандидата в ЄС, дотримання тактики малих союзів (наприклад, Люблінський трикутник Україна – Польща – Литва). Також чималу роль зіграла сформована у квітні 2022 року антипутінська коаліція «Рамштайн». Велику роль у зовнішній економіці зіграло скасування експортних мит та квот для України. Зараз усі країни Європейського Союзу та G7 активно підтримують Україну в боротьбі з агресором, а надалі допомагатимуть і у відновленні держави [7].

Одним з найпоширеніших напрямків інвестування є державні облігації. Облігації внутрішньої державної позики вважаються надійними, адже їх гарантує сама держава. Під час війни популярними є військові облігації. Їхня прибутковість може доходити до 18,5% річних [7].

Інвестування в будівництво було дуже поширеним до війни й приносило великий прибуток. Зараз попит на нерухомість спав через велику можливість її втратити внаслідок бойових дій. Проте після війни даний напрямок знову стане популярним, адже почнеться відбудова країни і зменшиться ризик втрати.

Інвестування у землю постійно продовжує розвиватися. Це зумовлено тим, що її майже неможливо знищити. Особливо інвестування в землю розвивається на тих територіях, де не відбуваються активні бойові дії. Не зважаючи на війну, активно продовжує розвиватися інвестування у стартапи. Зокрема, популярним стало вкладати кошти в західні ринки.

Не останнє місце у рейтингу займає оборонно-промисловий комплекс. Його інвестиційний потенціал складає 43 млрд доларів. Українська армія зазнає значних втрат під час оборони держави. У майбутньому вона потребуватиме відновлення й постійного вдосконалення. Інвестиції в ЗСУ – це інвестиції у мир і безпеку. Також розвиток оборонно-промислового комплексу посилить експортний потенціал України.

Металургія та металообробка є однією з провідних галузей промисловості. Їх інвестиційний потенціал складає 26 млрд доларів. Україна вже має великий досвід у даній галузі. Навіть під час війни виробництво продовжується й закриває потребу на ринку. Інвестиції допоможуть розвивати виробництво та збільшити експорт.

Одним з провідних секторів є енергетика. Інвестиційний потенціал цього сектора економіки складає 177 млрд доларів. Україна є великим майданчиком для розвитку «зеленої» енергетики. За підтримання іноземних інвесторів наше виробництво «зелених» електричних потужностей та «зеленого» водню зможе

забезпечити не одну країну Європи. Такі можливості України допоможуть замінити «брудну» російську енергетику. Інші країни зможуть відмовитися від співпраці з агресором, що є великою перевагою для всього світу [8,9]. Також слід зазначити, що Україна увійшла в ТОП-20 держав за інвестиціями в енергетику [10].

Ще одним сектором для інвестування є агропромисловий комплекс. Його інвестиційний потенціал складає 34 млрд доларів. Україна вже є великим експортером пшениці в Європу. Проте наші чорноземи і клімат дозволяють вирощувати безліч інших культур. За належного підтримання можна збільшити вирощування й інших продуктів.

Також в Україні розвиваються сільські господарства, які виготовляють продукцію тваринного походження й займаються садівництвом. Агропромисловість постійно розвивається, тому вкладені в неї кошти завжди принесуть прибуток [7].

Логістика та інфраструктура будуть активно розвиватися й відбудовуватися після війни. Їх інвестиційний потенціал складає 123 млрд доларів. Україна має вигідне географічне розташування. Через неї проходить торговельний шлях з Європи на схід.

Найсучаснішою галуззю для вкладання грошей є інноваційні технології. Їх інвестиційна привабливість складає 11 млрд доларів. Україна зараз також на шляху до побудови цифрової держави. Активно проводиться діджиталізація. Також в Україні надзвичайно розвинена ІТ-сфера. Наші спеціалісти працюють у провідних компаніях світу. Все це призводить до того, що кошти, вкладені в інноваційні технології, завжди принесуть прибуток [7].

Отже можна сказати, що Україна має потужний інвестиційний потенціал, що дасть змогу у майбутньому залучати більше нових інвесторів, розвивати ринок інвестицій та стимулювати запровадження нових інвестиційних проєктів та стартапів.

Інформаційні джерела

1. Віблій П., Блавт А. Інвестиційний потенціал України в умовах війни. Галицький економічний вісник. 2023. № 3 (82). С. 80–89. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/42534/2/GEJ_2023_v82n3_Viblyi_P-Investment_potential_of_Ukraine_80-89.pdf

2. Гук О., Мохонько Г. та Шендерівська Л. Тенденції інвестування в Україні. Економіка та суспільство. 2021. № 29. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/>

3. Як рятують від інфляції та у що вкладають гроші роздрібні інвестори. Українська правда: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/05/18/687187/>

4. Горох О.В. Фінансовий механізм забезпечення повоєнного відновлення та сталого розвитку економіки. Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 19 травня 2023 р. Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2023. С. 72.

5. Панкова Л. І., Камалова-Кутинець О. М. Аналіз тенденцій та перспектив залучення іноземних інвестицій в умовах економіки війни. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2022. № 6. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-6-03-02>

6. Нечипурок О. В. Проблема залучення іноземних інвестицій в Україні під час війни. Економіка та суспільство. 2023. № 54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2714>
7. Хома І., Воробій Х. Інвестування в Україні під час війни та перспективи інвестиційних процесів у післявоєнний час. Галицький економічний вісник. 2024. № 1 (86). С. 84-89. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.01
8. Горох О.В. Продовольча безпека України і світу в умовах війни. Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 3-4 листопада 2022 р. Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2022. С. 207. (Україна).
9. Горох О.В. Продовольча безпека України і світу в контексті сталого розвитку економіки. Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід [Електронний ресурс] : матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 10 листопада 2022 р. Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2022. С. 12-14. Режим доступу : <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/> (Україна).
10. Приб К. А. Інвестування в розвиток відновлюваних джерел енергії. Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. 2021. № 6 (1). С. 111–116. URL: <http://spne.ukma.edu.ua/article/view/239080>

УДК 336.14:351.71

Д.О. Гребенюк*, здоб. ОС «бакалавр» (ДДУВС, Дніпро)

ПРИНЦИПИ РІВНОВАГИ БЮДЖЕТУ

Бюджет є основним фінансово-плановим нормативним документом держави і визначає більшість параметрів бюджетного року та майбутнього розвитку держави. Бюджет є невід'ємною складовою держави і разом з податками формує фінансову основу діяльності держави та гарантує забезпечення суверенітету.

Рівновага бюджету – це коли доходи держави повністю покривають її витрати. Існує два основних види рівноваги бюджету: абсолютна, коли доходи дорівнюють видаткам точно, і відносна, коли допускається невеликий дисбаланс. Збалансований бюджет дуже важливий для економіки, оскільки він забезпечує стабільність цін, допомагає боротися з інфляцією і стимулює економічне зростання [1].

До основних принципів бюджетної системи, що забезпечують досягнення бюджетної рівноваги, можна віднести: 1) принцип обґрунтованості; 2) принцип ефективності та результативності; 3) принцип збалансованості бюджету; 4) принципи публічності та прозорості.

Принцип обґрунтованості означає, що бюджет формується на основі реалістичних макропоказників економічного і соціального розвитку України, а розрахунок доходів і видатків бюджету здійснюється відповідно до затверджених методик і правил. Цей принцип також означає, що прогнози

*Науковий керівник – Л. В. Фокша, канд. юрид. наук, доц. (ДДУВС, Дніпро)